

**MEESTER
MARK**

SURVIVALGIDS

**voor juffen
en meesters**

Zo kom je
heelhuids het
schooljaar door!

PLOEGSMA

INLEIDING

Eerlijk is eerlijk, ik bakte er maar weinig van toen ik les gaf op een basisschool. Ik was een meester met twee linkerhanden zonder overzicht of overzicht. Om kwart over drie zakte ik gesloopt in mijn stoel. En binnen twee jaar hield ik het onderwijs alweer voor gezien.

Jammer genoeg ben ik de enige niet. Op de meeste scholen is de werkdruk hoog; veel leerkrachten kampen vroeg of laat met een burn-out, of geven definitief de brui aan hun prachtige vak. Dus een survivalgids boordevol adviezen om het hoofd boven water te houden kunnen veel juffen en meesters vast wel gebruiken!

Maar wie ben ik – iemand die het bijltje er al snel bij neergooide – om zo'n boek te schrijven?

Wees gerust: voor goede raad ben ik op zoek gegaan naar ándere leerkrachten. Hoe houden zij de rompslomp op school binnen de perken? Hoe gaan zij om met brutale ouders en nukkige collega's? Hoe geven ze al hun leerlingen tijdens een razend drukke schooldag genoeg aandacht en komen ze tussendoor ook nog eventjes op adem? Kortom, hoe lukt het leerkrachten om jaar in jaar uit fris, fruitig en met veel voldoening les te geven?

Via oproepen op Facebook en Instagram kwam ik met een heleboel juffen en meesters in contact. Zij vulden massaal de enquêtes in die ik over elk thema had opgesteld. Daarna praatte ik met een aantal mensen uitgebreid door. Pakweg tweehonderd gesprekken heb ik gevoerd. Met leerkrachten, maar ook met onderwijsassistenten, ib'ers, rt'ers, directeuren en pabo-studenten uit alle hoeken en gaten van Nederland. Hun allerbeste survivaltips vind je in dit boek!

ROMPSLOMP

Dit is een vrolijk boek, maar aan het begin van een hoofdstuk over rompslomp kom ik er niet onderuit om eventjes te mopperen. Sorry!

Toen ik voor de klas stond, verzoop ik namelijk in mijn administratie. Ik analyseerde toetsen, tuurde naar datamuren, vulde observatielijsten in, maakte groepsplannen, handelingsplannen en gespreksverslagen. Met mijn to-do-lijst vol bureaucratische klusjes kon ik een heel kladblok vullen.

Als klap op de vuurpijl werd er een ‘pedagogisch expertsysteem’ ingevoerd, om – aan de hand van ‘zeven dimensies’ – de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen in beeld te brengen. Ik kon er geen touw aan vastknopen en dacht alleen maar: Help!

‘Het lijkt wel of we elke scheet die wordt gelaten moeten opschrijven,’ zei een juf later eens tegen mij. Zo voelde het inderdaad. Om half zes deden de indrukwekkende grafieken en kleurrijke staafdiagrammen met een eindeloze brij aan gegevens me duizelen, maar had ik nog geen les voorbereid.

En al dat nakijkwerk, daar was ik ook nog lang niet klaar mee. Ik legde de taal- en spellingwerkboekjes in zo’n grote, blauwe IKEA-tas en nam de hele handel mee naar huis.

Kan het ook anders? Reken maar! Gelukkig zijn er zat leerkrachten die wél korte metten maken met hun administratie en er niet over piekeren om na het avondeten hun nakijkpen nog uit hun etui te halen. Zij vertellen op de komende bladzijdes hoe ze dat klaarspelen.

NAKIJKEN

Veel juffen en meesters zetten krullen en strepen gewoon met een pen, maar er zijn er ook die zwaarder geschut hanteren. Op jacht naar gouden nakijktips stuitte ik op een anekdote over een docent geschiedenis, die zijn meerkeuzetoetsen liet maken op ouderwetse schrapkaarten. ‘Na de les legde hij alles op een stapel,’ vertelt zijn oud-leerling Els Biesta, ‘en pakte een boormachine.’ Met veel kabaal boorde haar lievelingsleraar daarmee gaatjes door de goede antwoorden. Alleen de kruisjes in de verkeerde vakjes bleven zichtbaar: ‘Dat was makkelijk tellen.’

Praktischer is de werkwijze die Simone Bakker twintig jaar geleden ontdekte toen ze stagiair was op een basisschool. ‘Gooi alle toetsen op de grond,’ werd haar op het hart gedrukt. ‘Leerlingen met de naam naar boven krijgen een 7. En iedereen met de naam naar beneden een 5.’ Simone heeft de tip – gelukkig! – nooit gebruikt. ‘Maar ik denk er nog vaak aan als er een berg toetsen op me wacht,’ zegt ze.

Waarom?

Toetsen nakijken, daaraan ontkomt geen leerkracht. Maar hoe zit het met die dikke stapels rekenschriften, spellingboekjes en al dat andere dagelijkse schoolwerk? Vraag jezelf eerst eens af waarom – én voor wie – je je op de hele mikmak stort. Lianne Woons, juf van groep 8 op de Sint Barbaraschool in het Noord-Hollandse dorpje Tuitjenhorn, heeft collega’s die alles nakijken en eindeloos krullen zetten en stickers plakken. Want o, wee als de handel mee naar huis gaat en ouders ontdekken dat er een sommetje is overgeslagen!

Maar daar draait nakijken helemaal niet om, onderstreept Lianne. Voor haar heeft het één functie: checken of leerlingen de stof hebben begrepen. En dát doet deze juf altijd. ‘Maar wat levert het op om elke opgave daarna nog tot op de letter te controleren? Alleen maar tijdverlies.’

Laat leerlingen het zelf doen

Leerlingen worden wijzer van feedback. Ook van een sierlijke krul of een strenge streep kunnen ze iets opsteken, stelt Nathalie van Tiel, die zeven-

tien jaar voor de klas stond. Nakijken is nuttig, vindt zij. Maar altijd álles nakijken, dat hoeft niet.

Laat kinderen het deels zelf doen, zeggen veel leerkrachten. Remedial teacher Annemieke Augusteijn: ‘Spreek met je leerlingen af dat ze bij een bepaald aantal fouten naar je toe komen. Dan kun je meteen samen kijken wat er misgaat.’

Het klinkt aantrekkelijk, maar niet iedereen is enthousiast. Op mijn Facebook-pagina, waar ik een oproepje over ‘nakijktips’ had geplaatst, ontstond een discussie. ‘Mijn zoon zette op een gegeven moment gewoon overal een krul bij,’ schreef een moeder. Zulke kinderen kent Annemieke Augusteijn ook, ‘maar als leerkracht weet je wel bij wie je goed moet opletten.’

Geef een beloning

De leerlingen van Nino Keijman kijken zelf hun dictee na. Op het digi-bord toont hij de goede antwoorden. Hoe weet deze onderwijsassistent van De Atlas in Doorwerth dat de kinderen er geen potje van maken? ‘Heel simpel: Ik laat ze hun blaadjes omhoog houden. Als iemand door “werelt” een streepje heeft gezet en daarnaast netjes “wereld” heeft geno-

teerd, zeg ik “prima!”” Deze leerling krijgt van Nino een sticker.

Wie vijf nakijk-stickers heeft verdiend, mag het volgende dictee met een gelpen schrijven. Zo’n beloning werkt vooral in de lagere groepen uitstekend. ‘Reken maar dat daar heel zorgvuldig wordt nagekeken!’

Maak strikte afspraken

Juf Hilde Roerdinkholder gaat nog een stap verder. Haar leerlingen (uit de groepen 5 tot en met 8) gaan ook meerkeuzetoetsen met een rode pen te lijf. ‘Klassikaal, met strikte afspraken. Iedereen wisselt van boekje en checkt of alles is ingevuld. Tijdens het nakijken zetten de kinderen een streep, krul, of – als iets onduidelijk is – een rondje om het nummer van de vraag.’

De antwoorden staan op het bord en worden ook door Hilde opgelezen. ‘Binnen tien minuten zijn er zo dertig toetsen nagekeken.’ Fijn voor Hilde, maar een rotklusje voor de kinderen? Welnee. ‘Zij genieten van de verantwoordelijkheid en het vertrouwen dat ze krijgen.’

Kijk na tijdens de les

Ik kan zelf maar één ding tegelijk, maar door de wol geverfde juffen en meesters schuifelen tijdens de les als een schaaap met vijf poten door hun lokaal. Terwijl hun leerlingen zwoegen op deelsommen of het kofschip, houden zij orde, geven extra uitleg en... kijken een deel van de opgaven direct na.

Maaïke Bruinings, juf van groep 6 en 7 op Het Waterschip in Pernis, is zo’n multitasker met ogen in haar achterhoofd. Ze zet krullen, een puntje (als een leerling iets moet aanpassen) of geeft een hint (als ze ziet dat iemand vastloopt). ‘Zo weet ik meteen hoe de stof wordt opgepikt.’

Na schooltijd laat Maaïke het resterende nakijkwerk als het even kan voor wat het is. ‘Dan zet ik liever een tip in een werkboekje, boven aan de pagina van de volgende les. Daar hebben leerlingen meer oog voor.’

Houd steekproeven

Veel leerkrachten doen beide: ze kijken alvast na tijdens hun ‘rondes’ door de klas én laten leerlingen zelf opgaven corrigeren. Ter controle

neemt Agathe Cornelisse achteraf steekproeven. Wie de boel heeft afgegraffeld, wordt daar fijntjes op gewezen, vertelt de juf van groep 7/8 van De Wereldwijzer in Goes: ‘Dan weten de kinderen: Er is werk aan de winkel.’

Gebruik inleverbakken

In mijn eigen klaslokaal was het vroeger een rommeltje en tuurde ik aan het eind van de dag naar een metershoge stapel nakijkwerk. Zodra ik er één schrift afpakte, dreigde de hele boel als een wiebelende Jenga-toren in elkaar te storten.

Leerkrachten die wél uit het juiste onderwijshout gesneden zijn, pakken het gestructureerder aan. Zij gebruiken bijvoorbeeld inleverbakken.

Thomas van den Berg heeft er drie. Op nummer 1 staat: ‘Ik wil het leren’, op nummer 2 ‘Ik begrijp het’ en op nummer 3 ‘Ik kan het goed’. Thomas kijkt vooral het werk in bak 1 en bak 2 na, en doet af en toe een steekproef in bak 3.

Zet de turbo erop

Tijd bespaar je ook door de turbo erop te zetten. Laat de kinderen hun werkboekjes en schriften opengeslagen inleveren. Dat scheelt flink wat geblader.

Docenten uit het voortgezet onderwijs raden aan om vervolgens horizontaal na te kijken. Dus van elke leerling eerst vraag 1, dan van elke leerling vraag 2, enzovoort. Suzan Ligtenbelt: ‘Zo kom je er lekker in en hoef je niet telkens terug te kijken: heb ik dat nou eerder fout gerekend?’

Anderen leggen twee schriften of toetsen naast elkaar. Thea

Verwijs: 'Als het antwoord niet hetzelfde is, spiek ik snel op mijn nakijkblad. Zo ben ik vooral met rekenen veel eerder klaar.'

Doorzichtige insteekhoezen komen van pas bij het nakijken van meerkeuzetoetsen. Marjolein Tenholter: 'Op het plastic kruis ik alle antwoorden aan met een watervaste stift. Daarna leg ik de gemaakte toets erin en zie ik in één oogopslag welke opgaven fout zijn.'

Maak er een speeddate van

Hoe je het ook wendt of keert: nakijken blijft een rotklusje. Hoe voorkom je dat je ondertussen indut? Nino Keijman kijkt na schooltijd graag na in blokken van twintig minuten. 'Daarna ga ik vijf minuten wandelen. Als ik nakijkwerk van verschillende vakken heb, maak ik er een soort speeddate van: twintig minuten rekenen, vijf minuten pauze, twintig minuten taal, enzovoort. Zo blijf ik fris en gefocust.'

Begin een nakijkclub

Samen nakijken gaat niet altijd sneller, maar is wel veel gezelliger. Docente Spaans Marly de Laat heeft met collega's een club opgericht die tijdens de toetsweken bij elkaar komt. 'Muziekje op, iets lekkers erbij en gas geven.' Inderdaad: verwen jezelf een beetje en maak er het beste van. Juf Gerda Cuperus heeft dat lang geleden al in haar oren geknoopt. 'Een kop thee en een reep goede chocola doen wonderen!'

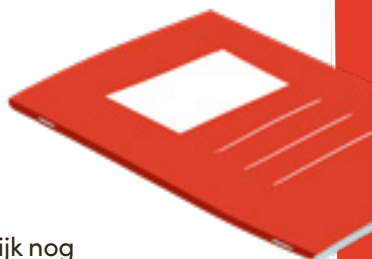
GOUDEN TIP

Spreek de antwoorden van meerkeuzevragen in op de voicerecorder van je telefoon. Juf Tessa de Jong: 'Ik speel het bestand versneld af en race zo door de toetsen heen. Dat scheelt een hoop gedoe én een nekhernia van het heen en weer kijken tussen de leerlingbladen en het antwoordmodel.'

VIJF VRAGEN AAN...

Daniël Ponsen, meester van groep 7.

1 Wat is jouw gouden nakijk-tip?

'Doe het onder schooltijd. Daarna heeft het eigenlijk nog maar weinig nut.'

2 Waarom heeft het geen zin om een dictee na te kijken als de kinderen al naar huis zijn?

'Ze zien jouw correcties dan een dag later pas weer op hun tafel liggen. In de praktijk is er bijna geen leerling die daar nog grondig naar kijkt. Je kunt hen veel beter direct feedback geven. Dat pikken ze wél op.'

3 Als je zo weinig nakijkt, hoe kom je er dan achter of leerlingen de stof snappen?

'Dat controleer ik tijdens de les. Bijvoorbeeld als de kinderen hun wisbordje omhoog houden (waarop ze met een speciale stift schrijven en het antwoord daarna weer weg kunnen vegen). Ook werken leerlingen veel met tablets. Dankzij de speciale software zie ik meteen welke som goed of fout is gemaakt. Al vind ik dat niet zaligmakend, hoor. Om te checken of ze iets echt begrijpen, maken ze ook vaak een berekening op papier.'

4 Loop je bij alle kinderen langs?

'Ik ben 2,09 meter lang, dus soepel langs tafels en stoeltjes manoeuvreren is voor mij niet echt mogelijk. Terwijl de leerlingen werken, roep ik er een aantal bij me. Ik ken ze, dus ik weet wie moeite heeft met meetkunde of met breuken. De kinderen krijgen meteen te horen wat goed gaat of beter kan – veel nuttiger dan een krul die ze volgende dag pas in hun schrift ontdekken.'

5 Wat doe je in de tijd die je bespaart door niet na te kijken?

'Mijn lessen goed voorbereiden. Als ik dat doe, leren kinderen veel meer. En daar gaat het om!'

ADMINISTRATIE

Als je in een groepje meesters en juffen het woord ‘administratie’ laat vallen, weet je één ding zeker: de meerderheid begint direct te zuchten. In het basisonderwijs moet zo veel worden geregistreerd en geanalyseerd dat de meeste leerkrachten daar weleens een punthoofd van krijgen.

Jowien Westhoeve geeft al 26 jaar les (nu aan groep 3, 4 en 5 van Montessorischool Spijkenisse) en ziet vooral beginnende collega’s worstelen. Ze willen het té goed doen. ‘Ik ken kersverse juffen die tot in de kleinste details verslag doen van een les over klokkijken, of urenlang sleutelen aan staafdiagrammen in Excel.’

Ook ervaren rot Anja Groeneveld, juf van groep 8 op Het Prisma in Uithuizermeeden, ziet hoe collega’s roofofbouw op zichzelf plegen. ‘Pas op,’ waarschuwt ze, ‘anders ga je eraan onderdoor.’

Begin meteen

'Bijhouden, bijhouden, bijhouden' – dat is het advies dat ik het vaakst langs zie komen. Makkelijker gezegd dan gedaan, want wat is het verleidelijk om zo'n administratief rotklusje uit te stellen! Maar als het werk toch moet gebeuren, verlos jezelf er dan van en doe het meteen. Meester Jouke Engelsman voert de absenten dezelfde ochtend nog in en maakt van belangrijke gesprekken onmiddellijk een verslag. Anouk Pellicaan kan zoals zoveel juffen meerdere dingen tegelijk en begint zelfs al te typen terwijl ze nog druk met ouders praat.

Juffen en meesters komen om in hun **administratie**. Dat blijkt uit een korte enquête die ik opstelde en door bijna 600 leerkrachten werd ingevuld.

15% kruiste aan: **Ik verzuip erin**

54% noemt de administratie **te veel**

28,5% houdt alleen bij **wat nodig is**

2,5% vindt de administratie **te summier**

Gebruik Post-its

Tallose leerkrachten zweren bij to-do-lijstjes.

Sommige hanteren deze simpele indeling:

- A Moet vandaag
- B Moet deze week
- C Moet deze maand

Er zijn tallose varianten. Probeer er een paar uit en kies wat jij prettig vindt; de een geeft de voorkeur aan een app, de ander pakt een papiertje.

Anja Groeneveld wil vaak 'even snel een krabbel zetten', en gebruikt daar het liefst een pen voor. 'Ik ben dol op Post-its'.

Links achter haar bureau hangt een lijst waarop bijvoorbeeld staat:

- Musical-ouders bellen
- Werkblad spelling kopiëren
- Vraag hoe het met Tim bij de dokter was

Rechts heeft ze de overige Post-its verdeeld in drie categorieën:

- Doen
- Lopend
- Klaar

Leef met de week

Doe vaste karweitjes op vaste dagen van de week, adviseert Jeltsje van der Veen. Deze teamcoördinator van de Cor Emoussschool in Noordwijk gaf jarenlang les aan groep 4. Op maandag zocht ze altijd werk uit voor haar niveaugroepen, op dinsdag reserveerde ze tijd om te sleutelen aan een uitgebreide rekenles en woensdag was haar vaste kopieerdag.

‘Zo zorgde ik ervoor dat ik aan al mijn werk toekwam en niets vergat. Leven met de dag werd meer leven met de week. Daardoor liep ik mezelf niet langer voorbij en kreeg ik rust in mijn hoofd.’

Wimpel kletsende collega's af

Net als juf Anja Groeneveld zich op haar administratie wil storten, komt er vaak een collega langs voor een praatje: ‘Heb je even?’

‘Nee, sorry’, zegt Anja dan. ‘Ik ben razend druk.’

Heb je op vrijdagmiddag drie kwartier gereserveerd voor een plannetje om de slimmeriken uit je groep extra uit te dagen, gebruik die tijd daar dan ook voor.

Anja: ‘Dat lukt alleen als je je niet door elk wissewasje laat afleiden. Stel grenzen!’

Houd het kort

De Nobelprijs voor Literatuur ga je niet winnen met je administratie. Het heeft dus geen zin om te broeden op prachtige volzinnen. Houd het bondig. Jantine van Donselaar (taalondersteuner op scholen met dove en slechthorende kinderen) schrijft haar verslagen bij voorkeur in steekwoorden.

Ook toen ze nog ‘gewoon’ les gaf hield ze het beknopt. ‘Verliep een gesprek met ouders gezellig en was er verder niks opmerkelijks te melden, dan had ik aan twee woorden genoeg: Geen bijzonderheden’.

In overdrachten voor collega's die de groep overnemen staat vaak nodeloos veel informatie, signaleert Jantine. ‘Prima, natuurlijk, om een pleister te plakken op de knie van een meisje dat is gevallen. Maar ik hoef het de volgende dag niet te weten.’

Knip en plak

Probeer niet telkens opnieuw het wiel uit te vinden. Marieke Leerink heeft vier NT2-leerlingen (van wie Nederlands de tweede taal is) die ongeveer dezelfde begeleiding krijgen. Haar aanpak zet ze één keer grondig op papier. Daarna is het kopiëren geblazen, ‘en pas ik de gegevens alleen waar nodig nog een beetje aan.’

Zo kun je ook bij het maken van groepsplannen (waarin bijvoorbeeld staat hoe je je leerlingen beter gaat leren rekenen of spellen) veel tijd besparen. Als ik een paar supergedetailleerde voorbeelden bekijk, krijg ik het net als vroeger Spaans benauwd. Wat een werk!

Geen paniek, sussen ervaren leerkrachten. Je hoeft voor 33 leerlingen echt niet 33 keer te typen dat ze ‘de volgorde van de getalsymbolen in de getallenrij tot en met tenminste 6 herkennen’. Je doel en aanpak zijn voor veel leerlingen in grote lijnen hetzelfde. Knippen en plakken, dus!

Voorkom dubbel werk

Juffen en meesters noteren alle cijfers, verslagen en andere informatie over de kinderen in een ‘leerlingvolgsysteem’. Annemarie de Ruiter werkt zelfs met twee programma’s: Parnassys (voor toetsresultaten, handelingsplannen en gespreksverslagen) en Leerunieik (dat van de cijferbrij handzame overzichtjes maakt).

Omslachtig? Valt reuze mee, vindt Annemarie. Behalve wanneer de intern begeleider het op haar heupen krijgt. ‘Die moeten we soms afremmen.’

Want nu en dan zegt zij: ‘Wil je dit ook even in Leerunieik zetten?’

‘Ho,’ antwoordt Annemarie dan, ‘het staat al in Parnassys!’

Dubbel werk, daar begint deze juf niet aan. Gelijk heeft ze!

Doe het samen

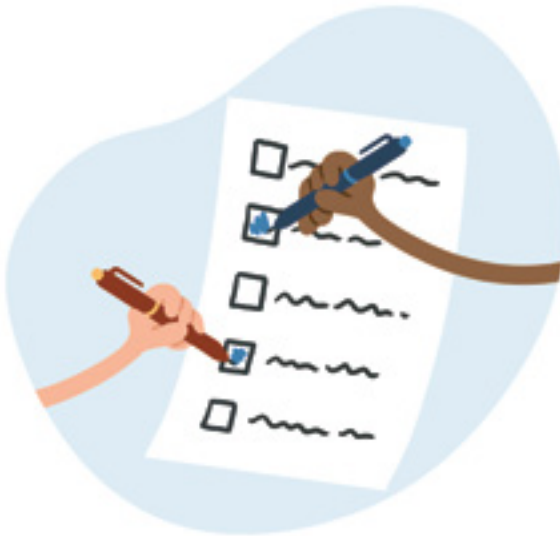
Roosters stelt Ginny Niesing van de Rotterdamse ds. J.J. Buskesschool altijd samen met een collega op. ‘Cito-scores voeren we ook altijd met z’n tweetjes in. Terwijl de een de cijfers opleest, tikt de ander mee op de computer. Gaat stukken sneller!’ Nynke Rienks maakt een taakverdeling met haar duo-collega. ‘Die vinken we samen lekker af.’

Delegeer

Juf Marlou Steenwijk heeft de kunst van managers afgekeken. Zij delegeert. Haar intern begeleider evalueert af en toe een ontwikkelingsplan en de onderwijsassistent kijkt de toetsen na en voert dan meteen de uitslagen in.

Kom voor jezelf op

Ik ken een juf die knettergek werd van haar achterstallige administratie en daaraan onderdoor dreigde te gaan. Ze trok aan de bel bij de directie, net zolang tot er écht naar haar geluisterd werd.

Al het werk dat ze nog moest doen, verdween niet als bij toverslag. Toch hielp het om een keer luid en duidelijk te zeggen: ‘Tot hier, en niet verder!’

Zo werd er lucht geschept in de jaarplanning, kregen de leerkrachten een extra dag om achterstallige administratie weg te werken én werd het team in het zonnetje gezet met een luxe lunch.

Toedeloe

Administratie? ‘Gewoon niet doen’, luidt het korte maar krachtige advies dat een docente uit het voortgezet onderwijs mij stuurt. Als ik haar om een toelichting vraag, blijkt dat zij er niet helemaal onderuit komt. Maar er zijn karweitjes die ze écht laat zitten. Haar ‘persoonlijk ontwikkelingsplan’ heeft deze docente bijvoorbeeld nog steeds niet geschreven.

Ook met de verslagen van tien minuten-gesprekken wacht ze net zo lang tot niemand er meer aan denkt, of totdat er alsnog commentaar komt. ‘Als het per se moet, doe ik het wel. Maar vaak denk ik: Toedeloe, ik draai al overuren genoeg.’

Aan de slag in je vakantie?

De meeste juffen en meesters zijn plichtsgetrouw; vele werken op een vrije dag hun administratie weg. Bente de Kemp (die het onderwijs intussen verlaten heeft) deed dat jarenlang in de vakantie.

‘Wilde je dan niet juist lekker vrij zijn?’ vraag ik.

Maar Bente tilde er niet zwaar aan. Integendeel. 'Ik vond het heerlijk om een dagje te knallen zonder collega's om mee heen.'

Wie ben ik om daar wat van te zeggen?

Toch ga ik niemand aanraden om in de vakantie of in het weekend met administratie aan de slag te gaan. Dat is eigenlijk precies wat ik met dit hoofdstuk probeer te voorkomen!

Het is maar werk

Anja Groenevelds gezin weet dat zij in januari en februari ook thuis haar werkklaptop opendoet. De juf van groep 8 somt op wat er in deze piektijd zoal te wachten staat: een lawine aan Cito-toetsen, overleg met de ib'er en directie, het schooladvies, oudergesprekken... 's Avonds doorwerken hoort er dan af en toe bij.

De rest van het schooljaar pakt ze het anders aan. Dan vraagt Anja zichzelf aan het eind van de dag: Zijn mijn lessen goed voorbereid en weet ik wat ik met de kinderen ga doen?

Is het antwoord 'ja', dan durft ze er een punt achter te zetten.

Had ik dat maar geweten

Eén ding is zeker: het werk van juffen en meesters is nooit af. Er zijn altijd dingen die anders, mooier of beter kunnen.

Maar daar laat Anja Groeneveld zich niet door leiden.

Er is meer in het leven, drukte ze mij op het hart. Dat wist ze al toen ze nog op de pabo zat: 'Terwijl mijn studiegenootjes maar bléven schaven aan hun verslagen, zat ik in de kroeg. Dan maar een keer geen 9, maar een 6,5.'

Voor perfectionisten, en dat zín leerkrachten vaak, is dat misschien lastig te accepteren. Ook voor mij! Toch denk ik dat Anja gelijk heeft als ze zegt: 'Je kunt niet altijd alles perfect doen. Soms moet je denken: morgen weer een dag.'

ORDE HOUDEN

Orde houden, daarin was ik vroeger op zijn zachtst gezegd geen expert. Tijdens de blauwe maandag die ik les gaf, vlogen de scharen en lijmpotjes soms letterlijk om mijn oren. Ik was de meester van groep 7, maar voelde me vooral een politieagent. ‘Stop! Ho! Stil!’ riep ik de hele dag door.

Toen ik een leerling aansprak die met veel kabaal de achtervolging inzette op een wesp, stak hij zijn middelvinger omhoog en riep: ‘Fuck you, meestertje!’

Gelukkig hebben de meeste juffen en meesters doorgaans wél grip op hun groep. Meer dan duizend leerkrachten werkten mee aan een korte enquête die ik daarover opstelde. De uitkomsten vind je verderop in dit hoofdstuk, maar ik verklap alvast dat een ruime meerderheid (bijna 67%) deze stelling aanvinkte: ‘Orde houden gaat mij meestal goed af, maar uiteraard worstel ik er ook weleens mee.’

Wat komt er vooral bij kijken? ‘Consequent zijn’ (aldus 75%) en vooral: een goede relatie opbouwen met je leerlingen. Dat vindt maar liefst 80% van de leraren een van de belangrijkste aspecten. Ook vaak genoemd: overzicht hebben, rustig blijven, en niet altijd bloedserieus zijn. Humor in de klas – daar houden juffen en meesters van. Ik hoop dat ik je er in dit hoofdstuk een eindje mee op weg help!